

Erasmus+ projekt "Putevima pristupačnosti"

završno izvješće projekta br. 2022-2-HR01-KA122-ADU-000102557

- Odobrena sredstva – Za realizaciju projekta dobili smo novčanu potporu u iznosu od 17.720,00 eura.
- Sažetak – U listopadu 2022. godine prijavili smo se na natječaj ERASMUS+ KA1. Naša projektna prijava je na razini Republike Hrvatske po ocjeni Agencije za mobilnost i programe EU osvojila dovoljan broj bodova.
- Opis projekta – Projekt uključuje učenje i stvaranje novih pristupačnih formata za slijepe osobe. Težnja je unaprijediti i prilagoditi svoje poslovanje novim tehnologijama, ali i učiti o svim drugim aspektima poslovanja posebno one koje se odnose na inkluzivne sadržaje. Knjižnica omogućava pristupačnost knjižnične građe i informacija korisnicima s teškoćama pri čitanju standardnog tiska prema njihovim potrebama i zahtjevima. Uz slijepe i slabovidne korisnike knjižnice, treću skupinu čine svi oni koji imaju teškoću u čitanju standardnog tiska (osobe sa disleksijom, teško pokretne osobe, osobe sa psiho-motoričkim oštećenjem i dr.) Razvojem svojih usluga knjižnica nastoji zadovoljiti različite kategorije korisnika ovisno o tipu, dobi ali i stupnju informatičke pismenosti. Ona je ishodište narodnim knjižnicama u Hrvatskoj za implementaciju usluga za slijepe i slabovidne korisnike. U tu svrhu je uspostavljen kontakt s knjižnicama koje spadaju među najnaprednije knjižnice kada je pristupačnost u pitanju te smatramo da od njih možemo puno naučiti i to znanje primijeniti na naše buduće sadržaje.
- Glavni ciljevi projekta mobilnosti djelatnika Hrvatske knjižnice za slijepe su:
 1. Unaprijediti kvalitetu rada mijenjanjem načina rada i uvođenjem novih strategija i inovativnih metoda te potaknuti aktivnije sudjelovanje korisnika u procesu
 2. Razviti i poboljšati digitalne kompetencije djelatnika
 3. Razviti nove i moderne sadržaje za korisnike knjižnice te njima upotrijebiti svakodnevni rad
 4. Poticati međukulturnu osviještenost djelatnika uspostavljajući i šireći suradnju s kolegama u zemlji i regiji.
- Na stručno usavršavanje odlazi četiri djelatnika knjižnice: ravnateljica Karolina Zlatar Radigović (koordinatorka projekta), voditeljica posudbenog odjela knjižnice Jelena Lešaja, voditelj brajčne

Erasmus+

AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU

Hrvatska
knjižnica
za slijepe

tiskare Marko Pavić i stručni suradnik za administraciju i arhivu Matija Sinković. Stručna usavršavanja održala su se u Danskoj i Norveškoj.

- Provedba projekta i aktivnosti:

Projekt

Naziv projekta:	Putevima pristupačnosti (Ways of Accessibility)
Broj projekta:	2022-2-HR01-KA122-ADU-000102557
Ključna aktivnost:	KA1
Trajanje projekta:	Od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2023.
Sudionici projekta:	Karolina Zlatar Radigović, Jelena Lešaja, Marko Pavić, Matija Sinković
Mjesto održavanja:	Danska i Norveška

Priprema

8. srpnja 2022.	Ideja i prikup informacija za prijavu na Erasmus+ programe
13. srpnja 2022.	Inicijalni dogovor o mogućnostima prijave, osmišljavanja projekta i uključivanja djelatnika
20. srpnja 2022.	Održan prvi sastanak djelatnika HKZASL u vezi prijave programa (K. Zlatar Radigović, J. Lešaja, M. Pavić, M. Sinković). Dogovoreni koraci: registracija Knjižnice, odabir zemalja za posjet, kontaktiranje kolega iz institucija iz inozemstva i dr.
4. listopada 2022.	Prijava ustanove
4. listopada 2022.	Potvrđena predaja programa
12. prosinca 2022.	Obavijest o prihvaćanju projektnog prijedloga
11. siječnja 2023.	Potpisivanje ugovora
27. veljače 2023.	Održan uvodni sastanak za korisnike programa Erasmus+ (prisustvovali K. Zlatar Radigović i M. Sinković)

Hrvatska knjižnica za slijepe – Šenoina 34, 10000 Zagreb – T: 01/64 44 040 – E: hkzasl@hkzasl.hr
OIB: 12091168733 – MB: 01494449 – IBAN: HR4423400091100206999 – SWIFT: PBZZGHR2X
www.hkzasl.hr

Danska

Hrvatska knjižnica za slijepe

Naziv projekta:	Putevima pristupačnosti (Ways of Accessibility)
Odredište:	Danska
Trajanje:	Od 27. ožujka 2023. do 1. travnja 2023.

Priprema

1. ožujka 2023.	Završni dogovor u vezi putovanja u Dansku
6. ožujka 2023.	Kupnja avio-karata
7. ožujka 2023.	Rezervacija hotela u Nakskovu
13. ožujka 2023.	Uplata putnog osiguranja
21. ožujka 2023.	Rezervacija hotela u Kopenhagenu

U sklopu Erasmus+ projekta "Putevima pristupačnosti" omogućeno nam je učiti od kolega iz srodnih knjižnica u Europi. Ravnateljica Karolina Zlatar Radigović, Matija Sinković, Marko Pavić i Jelena Lešaja bili su u studijskom posjetu Danskoj. Kolegice Stine, Karen i Maibritt (na slici zajedno s djelatnicima Hrvatske knjižnice za slijepe),

iz Danske nacionalne knjižnice za osobe s teškoćama standardnog tiska - Nota, osmislile su sjajan program i pomoću još kolega predstavile brojne usluge i procese proizvodnje ove iznimno inovativne i kreativne ustanove. Iako je riječ o danskom ekvivalentnu naše knjižnice, od samih početaka je pristup korisnicima i građi bio drugačiji pa i način na koji su se knjižnice

razvijale. Nota je primjerice od samih početaka bila samostalna ustanova koja je s distance opsluživala svoje korisnike čija se lepeza širila velikom brzinom posebno nakon što su prije više od desetljeća uključeni učenici s teškoćama čitanja. Visoki stupanj informatičke razvijenosti (i postojanje posebnog internog IT odjela s kućnim programerima) urodio je izuzetno brzim, efikasnim i polivalentnim rješenjima u poslovanju.

Nakon intenzivnog iskustva Note, o kojem će biti još riječi, u narednih nekoliko dana posjetili smo još nekoliko najznačajnijih knjižnica u državi.

Glavna gradska knjižnica, Dokk1, u Aarhusu, arhitektonsko je čudo izraslo na bivšem pristaništu za iskrcavanje brodskog tereta. Knjižnica je otvorena svima i svatko je pozvan u njoj boraviti. Poseban je naglasak stavljen na boravak djece svih uzrasta te na druženje uz knjigu i čitanje od malih nogu. Izuzetno je

bogata fondom zvučne građe. U prostoru se osim knjižnice nalazi i nekoliko drugih gradskih službi namijenjenih građanima kao i studiji za snimanje vijesti i pružanje filmske edukacije. Svi su tradicionalni knjižničarski poslovi informatizirani i digitalizirani, a korisnik sam zadužuje i razdužuje

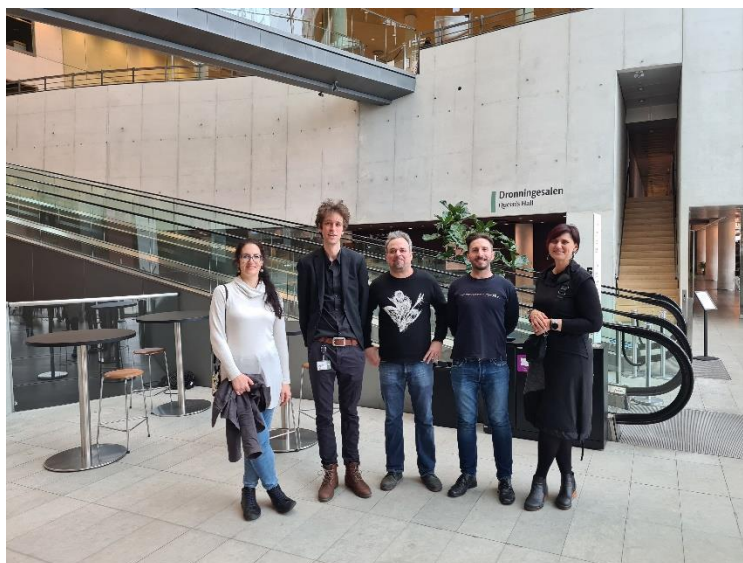
knjige. Nakon toga smo posjetili dio Kraljevske danske knjižnice (Det Kongelige Bibliotek) koja je ovdje spojena sa sveučilištem. Jedan dio knjižnice je nedavno preuređen i sjajno osmišljen za dnevni boravak studenata, dok je dio tzv. tornja s knjigama (s 18 katova) namijenjen pohrani velikog dijela danske knjižarske produkcije. U Kopenhagenu smo posjetili

također Kraljevsku dansku knjižnicu odnosno njezinu, sada već čuvenu, zgradu "Crni dijamant" spojenu sa starom secesijskom zgradom. Prekrasna arhitektura obje građevine elegantno spojene u jednu cjelinu, naglasak je stavila na svjetlost i igru s vodenom površinom nad koju se novi dio nagnje. Osim zanimljivih priča iz povijesti knjižnice, od kojih su neke i kriminalističke, saznali smo dosta toga o poslovanju, pohrani građe i pristupu korisnicima od kojih su mnogi ovdje studenti, doktorandi i znanstvenici. Zadnja knjižnica u

sklopu naše tzv. "Danske ture" bila je glavna gradska knjižnica u Kopenhagenu, smještena u središtu grada, u zgradu bivše robne kuće. Baš kao i u gradskoj knjižnici u Aarhusu, i ovdje je bio zamjetan način otvaranja prema korisnicima,

poticanje korisničke samostalnosti i pozivanje najmlađih sugrađana i njihovih roditelja u siguran i inspirativan prostor igre i čitanja. Lijepo je iskustvo sudjelovati u ovakvom projektu koji dopušta razmjenu iskustava i međusobno učenje koje će svakako

u budućnosti uroditi nekim novim idejama i rješenjima u poslovanju naše knjižnice. Na kraju ove danske ture, fakultativno smo otišli posjetiti gradsku knjižnicu u Malmöu, Švedska.

Norveška

Hrvatska knjižnica za slijepe

Naziv projekta: Putevima pristupačnosti (Ways of Accessibility)

Odredište: Norveška

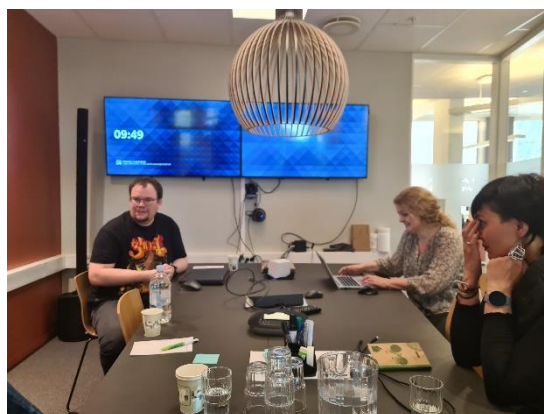
Trajanje: Od 7. svibnja 2023. do 12. svibnja 2023.

Priprema

6. ožujka 2023. Inicijalni dogovor u vezi putovanja u Norvešku
17. travnja 2023. Rezervacija smještaja u Oslu i Bergenu
18. travnja 2023. Uplata putnog osiguranja

Zahvaljujući Erasmus+ projektu, djelatnici Hrvatske knjižnice za slijepe: ravnateljica Karolina, Jelena, Marko i Matija, posjetili su NLB odnosno Norvešku knjižnicu za zvučne knjige i brajicu u Oslu. Kolegica Jorunn i ravnatelj NLB-a Øyvind,

priredili su dva zanimljiva studijska dana u Oslu.

Upoznali smo njihov način produkcije,

pohrane, obrade i distribucije naslova u pristupačnim formatima, usluge za korisnike, aplikacije i tehnološka rješenja. Nakon NLB knjižnice u Oslu, treći radni dan posjetili su tiskaru za brajicu u Bergenu. Osim strojeva za ispis brajice na papiru, fascinirali su ih i strojevi za dotisak brajice, izradu taktilnih

simbola i dr. Neki od njih su ostavili dojam pravih i nepogrešivih "old timera", dok su pak drugi fantastične nove mašine.

U fakultativnom dijelu projekta posjetili su i dvije najveće gradske knjižnice u Oslu, knjižnicu Deichman koja je proglašena knjižnicom godine te gradsku knjižnicu u Bergemu koja ih je osvojila svojom velikom zbirkom audio građe i nota.

- Ishodi učenja – Danska Nota i norveška NLB pružaju napredne knjižnične usluge svojim korisnicima s kojima nemaju direktan kontakt, ali s njima redovito komuniciraju telefonom, elektroničkom poštom i putem društvenih mreža. Obje knjižnice imaju razvijene platforme i aplikacije, koje omogućuju personalizirano iskustvo čitanja. Suradnja s narodnim i školskim knjižnicama je čvrsta. Produkcija zvučnih knjiga je drugačije ustrojena, jer u obje države postoji velika komercijalna produkcija, koja donosi svojevršno rasterećenje ovim ustanovama, ali i brojne izazove. Osim što imaju „kućne“ programere i dizajnere, ustanove također koriste kvalitetna rješenja iz nekih drugih knjižnica, kao što su primjerice aplikacije iz belgijske Luisterpuntbibliotheek. Dominantnu skupinu korisnika čine učenici s teškoćama čitanja, odnosno disleksijom, dok su najrevniji čitatelji slijepe i slabovidne osobe. Ova iskustva učenja od drugih su neprocjenjiva, jer predstavljaju snažan izvor inspiracije i oblikuju ideje za neka buduća rješenja u poslovanju. S druge strane, takvi kratki studijski boravci otvaraju svijest o tome kako su unatoč temeljnoj srodnosti institucija, knjižnice koje pružaju usluge osobama s teškoćama čitanja standardnog tiska vrlo raznolike u pristupu, jer pripadaju, svaka na svoj način, specifičnom kulturnom i društvenom kontekstu.
- Diseminacija – Razvojem svojih usluga knjižnica nastoji zadovoljiti različite kategorije korisnika ovisno o tipu, dobi ali i stupnju informatičke pismenosti. Ona je ishodište narodnim knjižnicama u Hrvatskoj za implementaciju usluga za slijepe i slabovidne korisnike. Daljnji razvoj knjižničnih usluga obuhvaća šire kategorije korisnika - osobe sa disleksijom, teško pokretne osobe, osobe sa

Erasmus+

AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU

Hrvatska
knjižnica
za slijepe

psiho-motoričkim oštećenjem i dr. U tu svrhu je uspostavljen kontakt s knjižnicama koje spadaju među najnaprednije knjižnice kada je pristupačnost u pitanju, a naučeno znanje koje je bilo primjenjivo na naše sadržaje već smo proveli u svojem radu. Kao rezultat ističu se Upute za stvaranje pristupačnih formata. Knjižnica je nakon implementacije novih sadržaja putem intervjua dobila povratnu informaciju putem svoje korisničke skupine o zadovoljstvu i korisnosti istih dok u stručnom smislu prezentirala je svojoj knjižničarskoj zajednici i svima onima koji u svojem djelokrugu rade sa slijepim osobama i svim drugima kojima nije čitljiv standardni tisak s ciljem zajedničke prilagodbe novih sadržaja korisničkoj skupini kojoj su namijenjeni.

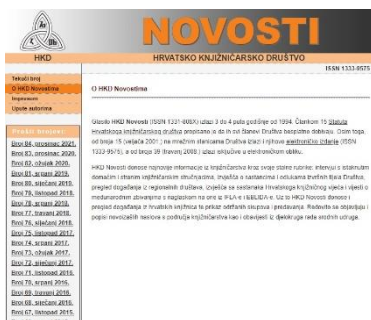

[Upute za stvaranje pristupačnih formata LEK final.docx](#)

U sklopu Erasmus+ projekta "Putevima pristupačnosti" digitalizacija Hrvatske knjižnice za slijepe je omogućila uvidi u veliku količinu knjižnice u Hrvatskoj. Knjižnica Hrvatske knjižnice za slijepe je u sklopu projekta digitalizirala knjižnicu u Zagrebu. Knjižnica Hrvatske knjižnice za slijepe je u sklopu projekta digitalizirala knjižnicu u Zagrebu. Knjižnica Hrvatske knjižnice za slijepe je u sklopu projekta digitalizirala knjižnicu u Zagrebu.

[ZKD Bez uveza God. 3, br. 5\(2023\)](#)

[HKZASL\HKZASL Erasmus+\Putevima pristupačnosti za HKD novosti.docx](#)

Hrvatska knjižnica za slijepe – Šenoina 34, 10000 Zagreb – T: 01/64 44 040 – E: hkzasl@hkzasl.hr
OIB: 12091168733 – MB: 01494449 – IBAN: HR4423400091100206999 – SWIFT: PBZZGHR2X
www.hkzasl.hr

Erasmus+

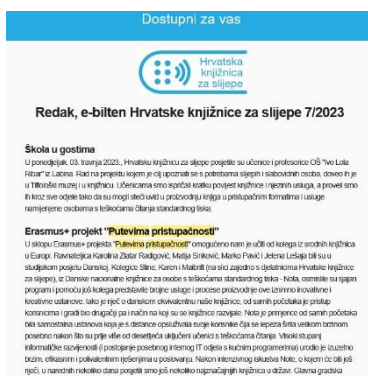
AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU

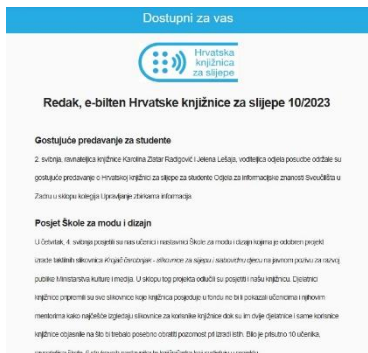
Hrvatska
knjižnica
za slijepe

[ERASMUS+ projekt Putevima pristupačnosti www.hkzasl.hr](http://www.hkzasl.hr)

[Redak, e-bilten Hrvatske knjižnice za slijepe 7/2023](#)

[Redak, e-bilten Hrvatske knjižnice za slijepe 10/2023](#)

[FB Danska](#)

Hrvatska knjižnica za slijepe – Šenoina 34, 10000 Zagreb – T: 01/64 44 040 – E: hkzasl@hkzasl.hr
OIB: 12091168733 – MB: 01494449 – IBAN: HR4423400091100206999 – SWIFT: PBZZGHR2X
www.hkzasl.hr

Erasmus+

AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU

Hrvatska knjižnica za slijepe je na lokaciji NLE Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek...
Zahvaljujući Erasmus+ projektu, djelatnici Hrvatske knjižnice za slijepe: ravnateljica Karolina Jelen, Marko i Marija, posjetili su NLEB odnosno fonoetsku knjižnicu za zvučne knjige i brajicu u Oslu. Na fotografiji su norveški kolegeci Ingrid i Jonne sa njihovom kćerkom Linnom. U dva dana dugo smo upoznali njihov način produkcije, pohrane, obrade i distribucije naslova u pristupačnim formatima, usluge za korisnike, aplikacije i tehnološka rješenja. Bada smo na putu prema tiskari za brajicu koja se nalazi u Bergenu. Hvala norveškim kolegama na gostoprimstvu i ugodnoj organizaciji.

[FB Norveška](#)

[FB Brajična tiskara, Bergen](#)

Hrvatska knjižnica za slijepe – Šenoina 34, 10000 Zagreb – T: 01/64 44 040 – E: hkzasl@hkzasl.hr
OIB: 12091168733 – MB: 01494449 – IBAN: HR4423400091100206999 – SWIFT: PBZZGHR2X
www.hkzasl.hr